РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ
КОМИТЕТ КУКМОРСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
КУКМАРА МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫНЫҢ БАШКАРМА
КОМИТЕТЫ

КАРАР **КАРАР**

10.02.2020 Кукмара шәһәре **№ 140**

2015 – 2020 елларга Кукмара муниципаль районында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру буенча Муниципаль программага үзгәрешләр кертү турында

Кукмара муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесенең 2014 елның 23 декабрендәге 511 номерлы карары белән расланган 2015 – 2020 елларга Кукмара муниципаль районында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру буенча муниципаль программасын әлеге карарга кушымта нигезендә яңа редакциядә бәян итәргә.

Башкарма комитет җитәкчесе **А. Х. Гарифуллин**

Кукмара муниципаль районы
Башкарма комитеты җитәкчесенең
10.02.2020 елгы № 140 номерлы карарына кушымта

2015 – 2020 елларга Кукмара муниципаль районында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру буенча муниципаль программа

ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ

Программаның Исеме	2015 – 2020 елларга Кукмара муниципаль районында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру буенча муниципаль программасы (алга таба – Программа)
Программаны эшләү өчен нигез	«Россия милләтенең бердәмлеген ныгыту һәм Россия халыкларының этномәдәни үсеше (2014 – 2020 еллар)» федераль максатчан программасы; Татарстан Республикасы Президентының «Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәте концепциясе турында» 2013 елның 26 июлендәге ПУ-695 номерлы Указы; «2014 – 2020 елларга Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» дәүләт программасын раслау турында 2013 елның 18 декабрендәге 1006 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары; 2014 – 2020 елларга Татарстан Республикасы дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләрне саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча дәүләт программасы 2014 – 2016 еллар чорына татар халкының этник тәңгәллеген саклау концепциясе
Программаны төп эшләүчеләр	Кукмара муниципаль районы Башкарма комитеты бүлекләре һәм идарәләре
Программаның максатлары һәм бурычлары	Программаның максаты – Кукмара муниципаль районында дәүләт милли сәясәтен тормышка ашыру, Кукмара муниципаль районы территориясендә яшәүче халык вәкилләренең цивилизацияле үсеше, этникара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны саклап калу, гомумроссия гражданлык тәңгәллеген ныгыту (Россия милләте), мигрантларны уңышлы социомәдәни җайлаштыру һәм интеграцияләү. Программаның бурычлары: - Дәүләт милли сәясәте өлкәсендә дәүләт һәм муниципаль

	органнарның гражданлык җәмгыяте институтлары белән хезмәттәшлеген камилләштерү; - Гражданлык тәңгәллеген ныгытуга ярдәм итү, этникара һәм конфессияара тынычлык һәм татулык, мигрантларны социаль-мәдәни адаптацияләү һәм интеграцияләү өчен шартлар тудыру; - Кукмара муниципаль районында яшәүче халыкларның этномәдәни үсеше өчен шартлар тудыру; - Халыкның, бигрәк тә авыл яшьләренең рухи, физик һәм иҗади үсешенә ярдәм итү; - Милләтара һәм конфессиональара татулыкны ныгыту, социаль, этник һәм конфессиональ нигездә конфликтларны профилактикалау һәм булдырмау; - Кукмара муниципаль районы территориясендә яшәүче халыкларның этномәдәни үсешенә ярдәм итү; - Этномәдәни белем бирү системасы аша милләтара коммуникацияләрне үстерү һәм ныгыту.
Мөһим максатчан индикаторлар һәм программаның күрсәткечләре	- Кукмара муниципаль районында этникара мөнәсәбәтләр торышын уңай бәяләүче район халкы өлеше; - Башка милләт вәкилләренә карата толерант мөнәсәбәт дәрәҗәсе; - Россия халыкларының этномәдәни үсешенә һәм тел төрлелегенә ярдәм итүгә юнәлдерелгән чараларда катнашучылар саны; - Кукмара муниципаль районында конфессияара мөнәсәбәтләр торышын уңай бәяләүче район халкы өлеше; - Үзләренең этномәдәни ихтыяҗларын тормышка ашырудан канәгать булган район халкы өлеше; - Гомуми белем бирү оешмаларында туган телне өйрәнүче укучыларның өлеше.
Программаны гамәлгә ашыру	2015 – 2020 еллар

<table>
<tr><td>сроклары һәм этаплары</td><td>I этап: 2015 – 2017 еллар

II этап: 2018 – 2020 еллар</td></tr>
<tr><td>Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаклары:</td><td>Программаны финанслауның гомуми күләме 5869,2 мең сум тәшкил итә, шул исәптән:
<table>
<tr><td>Финанслау чыганагы</td><td>2015 елы</td><td>2016 елы</td><td>2017 елы</td><td>2018 елы</td><td>2019 елы</td><td>2020 елы</td></tr>
<tr><td>Район бюджеты</td><td>938,1</td><td>1040,5</td><td>954,2</td><td>837,1</td><td>591,3</td><td>1508</td></tr>
<tr><td>барлыгы</td><td>938,1</td><td>1040,5</td><td>954,2</td><td>837,1</td><td>591,3</td><td>1508</td></tr>
</table>Искәрмә: финанслау күләме фаразланган характерда һәм, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы бюджеты мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш</td></tr>
<tr><td>Программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтиҗәләре</td><td>- милли мәдәни традицияләрне саклауга ярдәм итү;

- туган телләрне саклау һәм үстерү өчен шартлар тудыру;

- милли берләшмәләрнең районның социаль-мәдәни һәм сәяси тормышына интеграциясе;

- милләтара һәм конфессияара диалогны үстерү эшчәнлегенә иҗтимагый, дини оешмаларны җәлеп итү;

- халыкны, балаларны һәм яшьләрне толерантлык рухында тәрбияләүгә, барлык милләтләр һәм халыкларның үзара хөрмәтенә юнәлдерелгән чараларга җәлеп итү;

- яшьләр сәясәте һәм патриотик тәрбия өлкәсендә инновацион, проект эшчәнлегенә системалы ярдәм күрсәтү;

- районның тарихи-мәдәни мирас объектларын саклау һәм торгызу, аларны мәдәни-агарту эшчәнлегендә куллану һәм яшьләргә патриотик тәрбия бирү эшендә куллану буенча система булдыру;

- физкультура-сәламәтләндерү һәм интеллектуаль-иҗади чараларга җәлеп ителгән авыл яшьләре санын арттыру;</td></tr>
</table>

	- халык, бигрәк тә яшьләр арасында җинаятьчелек, эчкечелек һәм наркомания дәрәҗәсенең кимүе; - милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә тотрыклылыкны саклап калу, милләтара мөнәсәбәтләр торышын уңай бәяләүче гражданнар өлешен арттыру; - Программа чараларын нәтиҗәле тормышка ашыру; - Кукмара муниципаль районы территориясендә башка мәдәниятләргә карата толерантлык, хөрмәт идеяләрен пропагандалау һәм тарату өчен бердәм мәгълүмати киңлек булдыру; - яшьләр арасында этникара татулык һәм толерантлык атмосферасын ныгыту; - этнокультура инфраструктурасын үстерү; - туган телләрне өйрәнү һәм туган телләрдә укыту белән шөгыльләнүче гомуми белем бирү оешмалары челтәрен саклап калу.
Программаның үтәлешен контрольдә тотуны оештыру	Кукмара муниципаль районы Башкарма комитеты Программаны тормышка ашыруны контрольдә тота;

I. Программа хәл итәргә тиешле проблеманың характеристикасы

Хәзерге вакытта Кукмара муниципаль районында милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләрнең уңай климаты саклана.

Кукмара муниципаль районы территориясендә социаль-икътисади һәм иҗтимагый-сәяси хәл тотрыклы.

Район халкының социаль-демографик күрсәткечләре 51114 кеше тәшкил итә, авыл җирлеге – 33414 кеше, Кукмара ш. –17700 кеше, шулардан: татарлар – 79%; руслар – 5%; удмуртлар – 14%; башка милләтләр – 2%.

Күпмилләтле җәмгыятьне берләштерү һәм милли үзаңны арттыру процессларында милли традицияләрне саклауга, яңадан торгызуга һәм алга таба үстерүгә юнәлдерелгән халык бәйрәмнәре һәм гореф-гадәтләр мөһим роль уйный.

Программалы-максатчан метод нигезендә гамәлгә ашырыла торган милли, миграция, яшьләр һәм мәгълүмат сәясәтендә, мәгариф, физик культура һәм спорт, җирле берләшмәләрнең тәртип саклау һәм үзара хезмәттәшлеге системасында,

тәртип саклау һәм җирле берләшмәләрнең үзара бәйләнешләрендә комплекслы системалы гамәлләр районда милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләрнең кискенләшүен булдырмаска ярдәм итәчәк.

Программа милләтара һәм конфессиональара мөнәсәбәтләрнең уңай характерын саклап калуга юнәлдерелгән.

Районда милләтара мөнәсәбәтләрнең торышы тотрыклы, төрле этник төркемнәр һәм конфессияләр вәкилләренең үзара тыныч аралашуы һәм хезмәттәшлеге белән характерлана.

Яшь буынны районда яшәүче халыкларның мәдәниятенә, теленә, гореф-гадәтләренә, йолаларына хөрмәт рухында тәрбияләү, белем бирү процессында гуманитар юнәлешнең ролен арттыру, мәгариф һәм милли телләрдә тәрбия һәм белем бирү системасын үстерү өчен хокукый һәм матди шартлар булдыру буенча максатчан эш алып барыла.

Милли мөнәсәбәтләр үсеше перспективаларын исәпкә алып, район алдында яңа бурычлар тора, аларны хәл итү заманча концептуаль алымнар таләп итә.

Иҗтимагый-сәяси, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләрнең торышы, гомумән алганда, тотрыклы, дустанә, төрле социаль төркемнәр, милләт һәм дин вәкилләренең конструктив үзара бәйләнеше һәм хезмәттәшлеге белән характерлана. Экстремистлык күренешләре билгеләнми. Җирле халык традицион булмаган ислам тарафдарларына тискәре карый.

Әлеге программа гражданнарның күп гасырлык үзара хөрмәт һәм тату яшәү традицияләре нигезендә этномәдәни ихтыяҗларын канәгатьләндерүгә ярдәм итүгә юнәлдерелгән.

Программа этникара мөнәсәбәтләр өлкәсендә яңа проблемаларны хәл итәргә, Татарстан Республикасының күпмилләтле халкының этномәдәни үсешен саклап калырга һәм яхшыртырга мөмкинлек бирәчәк.

II. Программаның максатларына ирешү һәм бурычларын хәл итү

максатлары, бурычлары, сроклары (этаплары) һәм күрсәткечләре (индикаторлары)

Программаның максатлары һәм бурычлары Россия Федерациясе Президентының «2025 елга кадәрге чорга Россия Федерациясе дәүләт милли сәясәте стратегиясе турында» 2012 елның 19 декабрендәге 1666 номерлы Указы белән расланган 2025 елга кадәрге чорга Россия Федерациясенең дәүләт милли сәясәте Стратегиясе билгеләнгән өстенлекле юнәлешләр һәм Татарстан

Республикасы Президентының «Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәте Концепциясе турында» 2013 елның 26 июлендәге ПУ-695 номерлы Указы белән расланган Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәте концепциясе, Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәте өлкәсенә кагылышлы федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлар белән бәйле.

Программаның максаты – Кукмара муниципаль районында дәүләт милли сәясәтен тормышка ашыру, Кукмара муниципаль районы территориясендә яшәүче халык вәкилләренең цивилизацияле үсеше, этникара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны саклап калу, мигрантларны уңышлы социомәдәни җайлаштыру һәм интеграцияләү.

Куелган максатларга ирешү түбәндәге бурычларны тормышка ашыруны күздә тота:

1. Кукмара муниципаль районында дәүләт милли сәясәте өлкәсендә дәүләт һәм муниципаль органнарның гражданлык җәмгыяте институтлары белән хезмәттәшлеген камилләштерү;

2. Гомумроссия гражданлык тәңгәллеген ныгытуга ярдәм итү, этникара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны булдыру һәм аларга ярдәм итү, мигрантларны социаль-мәдәни адаптацияләү һәм интеграцияләү;

3. Кукмара муниципаль районында яшәүче халыкларның этномәдәни үсеше өчен шартлар тудыру;

Программаны тормышка ашыру вакыты: 2015 – 2020 еллар

Программаны гамәлгә ашыру 2 этапта башкарыла:

I этап (2015 – 2017 еллар). I этапның максаты – Кукмара муниципаль районында дәүләт милли сәясәте, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләрне гармонияләштерү өлкәсендә уңай алга китеш формалаштыру.

II этап (2018 – 2020 еллар). II этапның максаты – I этапта барлыкка килгән уңай тенденцияләрне үстерү һәм ныгыту, шул исәптән Кукмара муниципаль районында милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләрне гармонияләштерү өлкәсендә тотрыклы уңай нәтиҗәләргә ирешү.

III. Программаны ресурслар белән тәэмин итүне нигезләү

Программаны финанслауның гомуми күләме 5869,2 мең сум тәшкил итә, шул исәптән:

Финанслау чыганагы	2015 елы	2016 елы	2017 елы	2018 елы	2019 елы	2020 елы
Район бюджеты	938,1	1040,5	954,2	837,1	591,3	1508,0
барлыгы	938,1	1040,5	954,2	837,1	591,3	1508,0

Искәрмә: финанслау күләме фаразланган характерда һәм, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы бюджеты мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш

IV. Программаны тормышка ашыру механизмы

Планлаштыруны, үзара хезмәттәшлекне, координацияләүне һәм башкаруны контрольдә тотуны Программаны эшләүче башкара, ул ел саен максатчан күрсәткечләрне һәм Программа чараларына чыгымнарны, аны гамәлгә ашыру механизмын һәм башкаручылар составын ачыклый, чараларны үтәү өчен җаваплы кешеләрдән Программаны үтәү барышы турындагы мәгълүматны соратып ала.

Программаны тормышка ашыру, аларны үтәү срокларын, бюджет ассигнованиеләрен күрсәтеп, чаралар исемлеген үз эченә алган еллык план нигезендә гамәлгә ашырыла.

Программаны гамәлгә ашыру өчен җаваплы башкаручылар программаны эшләүчегә чараларның үтәлеше һәм башкаручыларга бүлеп бирелә торган акча средстволары турында үсеш нәтиҗәсе белән һәм тулаем алганда хисап елы өчен мәгълүмат бирәләр.

Программага үзгәрешләр кертү Программа чараларын җаваплы башкаручы тарафыннан билгеләнгән таләпләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

Кукмара районында 2018-2020 елларга
этникара мөнәсәбәтләрне гармонизацияләү буенча гамәлләрнең
КОМПЛЕКСЛЫ ПЛАНЫ

№	Чараның исеме, темасы	Үткәрү вакыты	Җаваплы	Финанслау күләме (мең сум.)		
				2018	2019	2020
Раздел I. Оештыру эшчәнлеге						
1.	Муниципаль район Башлыгы каршындагы дини мөнәсәбәтләр буенча Советның эшен оештыру	Ел дәвамында	Муниципаль район Башкарма комитеты	-	-	-
2.	Татарстан Республикасы телләре турындагы законнарны гамәлгә ашыру буенча комиссия утырышы	Квартал саен	Муниципаль район Башкарма комитеты	-	-	-
3.	Муниципаль район якташлар җәмгыятьләре утырышлары	Ел дәвамында	Район Советы аппараты	-	-	-
4.	Районның террорчылыкка каршы комиссиясе утырышы	Квартал саен	Гарифуллин Р. Р. комиссия секретаре	-	-	-
5.	Район башлыгы каршындагы Хокук саклау органнары вәкилләре белән районда миграция вәзгыяте мәсьәләләре буенча киңәшмә	Квартал саен	Гаянова Р. Н. район Советы Аппараты җитәкчесе	-	-	-
6.	Районның иҗтимагый оешмалары утырышлары: - Бөтендөнья татар конгрессы Башкарма комитетының Кукмара бүлекчәсе ТР Кукмара	Ел дәвамында квартал саен	Җиһаншина З. Н.	-	-	-

	муниципаль районы удмуртларның милли-мәдәни автономиясе	квартал саен	Семенов В. Г.	-	-	-
	- ТР керәшеннәр иҗтимагый оешмасының Кукмара бүлеге	квартал саен	Афанасьев А. Н.	-	-	-
	«Рус милли-мәдәни берләшмәсе» төбәк иҗтимагый оешмасының Кукмара бүлеге	квартал саен	Бурцева С. В.	-	-	-
	- «ТР мариларының милли-мәдәни автономиясе» төбәк иҗтимагый оешмасының Кукмара бүлеге	Квартал саен	Искаков Л. А.	-	-	-
	- Бөтендөнья татар хатын-кызларының «Ак калфак» иҗтимагый оешмасының Кукмара бүлекчәсе	ай саен	Җиһаншина З. Н.	-	-	-
7.	Районда милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр мониторингын оештыру	Ел дәвамында	Россия Эчке эшләр министрлыгының Кукмара районы буенча бүлеге (килешү буенча), район башлыгы каршындагы дини оешмалар белән хезмәттәшлек итү Советы	-	-	-
II кисәк. Татарстан халыкларының милли мәдәниятләрен саклау һәм үстерү						
8.	Кукмара шәһәре предприятиеләре һәм оешмалары коллективлары арасында «Кешеләргә һәм җиргә мәхәббәт белән» смотр-	Ел дәвамында	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ	**20,0**	**20,0**	**20,0**

	конкурсы					
9.	Авыл җирлекләре үзешчәннәренең театральләштерелгән тамаша Смотр-конкурсы	Ел дәвамында	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ	**50,0**	**50,0**	**50,0**
10.	Балалар театр коллективларының район смотры	Ел дәвамында	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ	**10,0**	**10,0**	**10,0**
11.	«Волхов день» төбәкара фестивален уздыру	Гыйнвар	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ	**20,0**	**20,0**	**20,0**
12.	«Кукмара кышы» татар җыры район фестивале	Гыйнвар	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ	**30,0**	**30,0**	**30,0**
13.	Районда яшәүче халыкларга багышланган күргәзмә, подворье оештыру	Ел дәвамында (тематик гомумшәһәр чаралары үткәргәндә)	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ, районның Туган якны өйрәнү музее; милли-мәдәни автономияләр	**80,0** -	**50,0** -	**60,0** -
14.	«Созвездие-Йолдызлык» эстрада сәнгатенең ачык республика телевизион яшьләр фестивалендә катнашу	Февраль-Апрель	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ, «УДМС» МУ	**100,0** **7676**	**150,0** **59100,28**	**200,0** -
15.	«Май чабу» халык бәйрәмен, традицион халык күңел ачуларын оештыру һәм үткәрү	Март	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ; «ТР Рус милли-мәдәни берләшмәсе» региональ иҗтимагый оешмасының Кукмара	**5,0** -	**5,0** -	**5,0** -

			бүлекчәсе			
16.	Төрки халыкларның язгы «Нәүрүз» – «Кыш озату» бәйрәмен оештыру һәм үткәрү	Март	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ Район Башкарма комитетының «УДМС» МУ	**5,0** **5300**	**5,0** **-**	**5,0** **-**
17.	«Иделкәй» театр коллективларының республика конкурсында катнашуы	Апрель	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ	**8,0**	**8,0**	**8,0**
18.	Мәгариф учреждениеләре укучылары арасында Халыклар дуслыгы темасына балалар рәсеме конкурс-күргәзмәсе	Уку елы дәвамында	Район Башкарма комитетының «Мәгариф идарәсе» МУ	**2000**	**3000**	**4000**
19.	Район ансамбльләренең «Каравон» рус фольклоры бәйрәмендә катнашуы	Май Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районы Никольское авылы	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ	**10,0**	**10,0**	**10,0**
20.	Район фольклор коллективларының мари мәдәниятенең «Семык» республика бәйрәмендә катнашуы	Июнь	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ - «ТР мариларының милли-мәдәни автономиясе» төбәк иҗтимагый оешмасының Кукмара бүлекчәсе	**16,0** **-**	**17,0** **-**	**17,0** **-**

21.	Район фольклор коллективларының «Гырон быдтон» удмурт мәдәнияте республика бәйрәмендә катнашуы	Июнь	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ ТР Кукмара муниципаль районы удмуртларның милли-мәдәни автономиясе	**16,0** -	**17,0** -	**17,0** -
22.	Татар халык бәйрәме Сабантуй Россия төбәкләрендә Сабантуй бәйрәмен оештыруда һәм үткәрүдә катнашу	Июнь Июнь	Муниципаль район Советы һәм Башкарма комитеты, район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ	**150,0** **250,0**	**175,5** **300,0**	**207,0** **350,0**
23.	«Питрау» керәшен мәдәнияте республика бәйрәмендә катнашу	Июль, Мамадыш муниципаль районының Җөри авылы	Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы, Республика традицион мәдәниятне үстерү үзәге, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Башкарма комитеты, Татарстан Республикасы керәшеннәренең иҗтимагый оешмасы, Татарстан халыклары Ассамблеясе	**25,0**	**25,0**	**25,0**
24.	Татарстан Республикасы көненә һәм Кукмара шәһәре көненә багышланган чаралар	Август	Муниципаль район Советы һәм Башкарма комитеты, район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ	**203,0**	**205,0**	**307,0**

25.	«Крутушка» Халыкара этник фестивалендә катнашу	Август, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Крутушка поселогы	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ	**20,0**	**20,0**	**20,0**
26.	Бөтенроссия Спас ярминкәсендә катнашу	Август, Алабуга шәһәре	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ	**20,0**	**20,0**	**20,0**
27.	«Түгәрәк уен» Бөтенроссия татар фольклоры фестивалендә катнашу	Август-Сентябрь, Казан шәһәре	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ	**20,0**	**20,0**	**20,0**
28.	Театр коллективларының «Идел Йорт» фестиваль-конкурсында катнашу	Ноябрь	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ	**30,0**	**30,0**	**30,0**
29.	«Шома бас» район смотр конкурсын оештыру	апрель	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ	**10,0**	**10,0**	**10,0**
30.	«Эктон дыр» удмурт биюенең төбәкара смотр-конкурсын оештыру	апрель	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ	**20,0**	**20,0**	**25,0**
31.	«Уйна, гармун» гармунчылар республика конкурсында катнашу	Ел дәвамында	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ	**10,0**	**10,0**	**10,0**
III кисәк. Гомумроссия гражданлык тәңгәллеген ныгыту буенча чаралар						
32.	Мәдәниятара мөнәсәбәтләр торышының актуаль мәсьәләләре турында фикер алышуга һәм толерантлык һәм үзара хөрмәт идеалларын	Квартал саен	Район Башкарма комитетының җәмәгатьчелек һәм ММЧ белән элемтә секторы Халыклар Дуслыгы			

	алга этәрүгә юнәлдерелгән семинарлар, конференцияләр, түгәрәк өстәлләр һәм башка чаралар оештыру		Йорты	**-**	**-**	**-**
33.	Социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмалар җитәкчеләре өчен белгечләр җәлеп итеп, уку курслары оештыру	Елга ике тапкыр	Муниципаль район Башкарма комитеты	**-**	**-**	**-**
34.	«Без бер телдә елмаябыз» формированиесенә йөрүче балигъ булмаганнар белән «Нараткай» лагерында җәйге иҗат сменасын оештыру	июль	«Район мәдәният йорты» МБУ	**-**	**15,0**	**20,0**
35.	«Республика көне»нә багышланган күпмилләтле халык иҗаты фестивале	август	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ	**16,0**	**16,0**	**16,0**
36.	«Сөмбелә» халык бәйрәме	октябрь	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ	**20,0**	**20,0**	**25,0**
37.	Халыклар бердәмлеге көнен бәйрәм итүгә багышланган чаралар	Ноябрь	Район Башкарма комитеты, «Мәгариф идарәсе», район Башкарма комитетының «Яшьләр эшләре һәм спорт идарәсе»	**12,0** **1000**	**12,0** **1190**	**15,0** **-**

38.	«Лейся песня удмуртская» удмурт җыры төбәкара фестивале	ноябрь	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ	**25,0**	**30,0**	**30,0**
IV кисәк. Туган телне саклау һәм куллану, милли мәгарифне үстерү, фәнни тикшеренүләр оештыру						
39.	Шагыйрь, Советлар Союзы Герое М. Җәлилнең туган көненә багышланган чаралар	15 февраль	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ Район Башкарма комитетының «УДМС» МУ	**3,0** **5100**	**15,0** **1300**	**10,0** **-**
40.	Бөтендөнья туган тел көненә багышланган республика чаралары	21 февраль	Район Башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ	**3,0**	**4,5**	**5,5**
41.	Педагоглар өчен республика семинарларында катнашу	Февраль	Район Башкарма комитетының «Мәгариф идарәсе» МУ	**1500 (телләр буенча гына)**	**800**	**6000**
42.	Район тел олимпиадаларын үткәрү, укучыларның республика (төбәкара) фән олимпиадаларында катнашу	Февраль-Март	Район Башкарма комитетының «Мәгариф идарәсе» МУ	**98700**	**100155**	**13000**
43.	Татар әдәбияты классигы Г.Тукайның туган көненә багышланган чаралар. Туган тел көне	26 апрель	Район Башкарма комитетының «Мәгариф идарәсе» МУ	**-**	**-**	**-**
44.	Музейларда һәм китапханәләрдә Славян язуы һәм мәдәнияте көненә багышланган чаралар	Май	Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы, район туган якны өйрәнү музее	**3,0**	**4,5**	**5,5**
45.	Бөек рус шагыйре А.С. Пушкинның туган	6 июнь	Район Башкарма комитетының			

	көненә багышланган чаралар. Рус теле көне (аерым план буенча)		«Мәгариф идарәсе» МУ Район Башкарма комитетының «УДМС» МУ	**1300** **500**	**-** **500**	**1500** **-**
46.	Мәдрәсә каршындагы лагерьлар һәм Кукмара шәһәренең якшәмбе мәктәбе	Июнь-Июль	Муниципаль район Советы һәм Башкарма комитеты, район Башкарма комитетының «Мәгариф идарәсе» МУ, мөхтәсибәт, Кукмара благочиниесе	**150000,0**	**160000,0**	**-**
V Кисәк Дини оешмалар белән хезмәттәшлек						
47.	Муниципаль район башлыгы һәм дини конфессияләр, милли берләшмәләр вәкилләре катнашында түгәрәк өстәл утырышы	ай саен	Район Советы Аппараты, муниципаль район Башкарма комитеты	**-**	**-**	**-**
48.	Мәүлид ән Нәбине бәйрәм итү чаралары		Район Башкарма комитеты, мөхтәсибәт	**10,0**	**10,0**	**-**
49.	Христосның Раштуа бәйрәме буенча чаралар: - Яр буенда Раштуа бәйрәме - Прп.Ксения Римлянын гыйбадәтханәсе каршындагы якшәмбе мәктәбендә тәрбияләнүчеләр әзерләгән Раштуа әкияте	7 гыйнвар	Рус мәдәнияте җәмгыяте	**-**	**-**	**-**
50.	Халыкара Раштуа укулары кысаларында чаралар	Аерым план буенча	Район Башкарма комитеты, Кукмара благочиниесе	**5,5**	**25,5**	**7,5**

51.	Кач ману (Крещение Господне) көненә чаралар	Гыйнвар	Район Башкарма комитеты, Кукмара благочиниесе	**10,0**	**10,0**	**10,0**
52.	Мәгариф учреждениеләренә «Дини мәдәният һәм дөньяви этика нигезләре» уку курсы буенча белем бирү мәктәпләре укучыларын укыту	Ел дәвамында	Район Башкарма комитетының «Мәгариф идарәсе» МУ	**-**	**-**	**-**
53.	Православие китабы көнен бәйрәм итү чаралары (күргәзмәләр, конкурслар, түгәрәк өстәлләр)	Февраль	Кукмара благочиниесе, үзәкләштерелгән китапханәләр системасы	**2,5**	**2,5**	**3,0**
54.	Коръән уку бәйгесе (муниципаль этап, республика этабы)	Апрель	Мөхтәсибәт	**30,0**	**35,0**	**-**
55.	Православие пасхасын бәйрәм итү чаралары		Кукмара районы	**10,5**	**20,0**	**20,0**
56.	«Изге Болгар җыены» тантаналы чараларында катнашу	Май Болгар шәһәре, Болгар дәүләт тарих-архитектура музей тыюлыгы	Муниципаль район Советы һәм Башкарма комитеты, мөхтәсибәт	**-**	**-**	**-**
57.	Бөтенроссия кыңгырау чыңы фестивалендә катнашу	Июль, Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының Алексеевск авылы	Район Советы һәм Башкарма комитеты, Кукмара благочиниесе	**4,5**	**4,5**	**5,0**
58.	Мөселман бәйрәме «Ураза гаете»нә багышланган чаралар		Муниципаль район Советы һәм Башкарма комитеты, мөхтәсибәт	**50,0**	**50,0**	**-**
59.	Шәһәр мәдрәсәсендә, Республика белем бирү учреждениеләрендә	Ел дәвамында	Мөхтәсибәт	**45,0**	**50,0**	**-**

	руханилар өчен квалификация күтәрү курслары					
60.	«Корбан бәйрәме»н бәйрәм итү буенча чаралар		Муниципаль район Советы һәм Башкарма комитеты, мөхтәсибәт	**10,0**	**10,0**	**-**
61.	«Корбан ашы» гомумшәһәр мәҗлесе		Муниципаль район Советы һәм Башкарма комитеты, мөхтәсибәт	**-**	**-**	**-**
VI кисәк. Дәүләт милли сәясәтен мәгълүмати тәэмин итү, нәшрият эшчәнлеге						
62.	«Алтын Каләм» – «Золотое перо» республика балалар, яшүсмерләр һәм яшьләр матбугаты фестивалендә катнашу	Казан шәһәре	«ТАТМЕДИА» АҖ филиалы «Хезмәт Даны – Трудовая Слава» Район Башкарма комитетының «УДМС» МУ	**-** **1215**	**-** **-**	**-** **-**
63.	«Многоликая Россия» Бөтенроссия журналистлар конкурсында катнашу	Казан шәһәре	«ТАТМЕДИА» АҖ филиалы «Хезмәт Даны – Трудовая Слава»	**-**	**-**	**-**
64.	«Хезмәт Даны – Трудовая Слава» район газетасы һәм «Кукмара авазы» радиоэфирында район территориясендә яшәүче халыкларның бердәмлеге темасына багышланган мәкаләләр һәм радиотапшырулар циклы	ай саен	«ТАТМЕДИА» АҖ филиалы «Хезмәт Даны – Трудовая Слава»	**-**	**-**	**-**
65.	Район газетасы «Хезмәт Даны-Трудовая Слава» битләрендә һәм «Кукмара авазы» радиоэфирында дини-милли экстремизмга каршы юнәлдерелгән	Атна саен	«ТАТМЕДИА» АҖ филиалы «Хезмәт Даны – Трудовая Слава»	**-**	**-**	**-**

	мәкаләләр һәм радиотапшырулар циклы					
66.	Этноконфессиональ тематика буенча ММЧ (электрон, басма) материалларына мониторинг һәм анализ	Ел дәвамында	Муниципаль район Башкарма комитеты	-	-	-
VII кисәк. Этник һәм дини экстремизмны профилактикалау, этникара конфликтларны кисәтү буенча чаралар						
67.	«Экстремизмга – юк!» республика айлыгы	Сентябрь	Районның террорчылыкка каршы комиссиясе, Район Башкарма комитетының «УДМС» МУ	**2000**	**1500**	-
68.	Толерантлык тәрбияләүгә һәм экстремизмны профилактикалауга багышланган белешмәлекләр (памятка) бастыру		Район Башкарма комитеты, террорчылыкка каршы комиссия, Район Башкарма комитетының «УДМС» МУ	**500**	**2150**	-
69.	Район территориясенә килүче чит ил гражданнары турында ведомствоара мәгълүмат алмашуны оештыру	Ел дәвамында	Россия Эчке эшләр министрлыгының Кукмара районындагы бүлегенең миграция мәсьәләләре бүлеге, Россия Эчке эшләр министрлыгының Кукмара районы буенча бүлеге (килешү буенча), авыл җирлекләре башлыклары	-	-	-
70.	Мигрантларга түләүсез юридик, консультатив ярдәм күрсәтү һәм оештыру	Ел дәвамында	Район башкарма комитеты, Россия Эчке эшләр министрлыгының ТР буенча Кукмара	-	-	-

			районындагы бүлегенең миграция мәсьәләләре бүлеге (килешү буенча)			
71.	Милли берләшмәләр һәм дини оешмалар белән үзара хезмәттәшлекне гамәлгә ашыручы дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру мәсьәләләре белән шөгыльләнүче дәүләт һәм муниципаль хезмәткәрләрнең квалификациясен күтәрү	Ел дәвамында, аерым план буенча	Район Советының кадрлар һәм муниципаль хезмәт бүлеге	-	-	-
72.	Халыкара толерантлык көненә багышланган чаралар	Ноябрь	Белем бирү уку йортлары	-	-	-
73.	Уку йортлары укучылары арасында милләтара һәм конфессияара нигездә экстремистлык күренешләрен булдырмауга юнәлдерелгән оператив-профилактик чаралар комплексы үткәрү	Ел дәвамында	Россия Эчке эшләр министрлыгының Кукмара районы буенча бүлеге (килешү буенча)	-	-	-
74.	Терроризмга һәм экстремизмга каршы тору буенча профилактик эш алып баручы затлар өчен квалификация күтәрү курслары (дәүләт һәм муниципаль хезмәткәрләр, җәмәгать оешмалары вәкилләре, хокук саклау һәм суд	Ел дәвамында	Район Советының кадрлар һәм муниципаль хезмәт бүлеге	-	-	-

	органнары хезмәткәрләре)					
	БАРЛЫГЫ:					